

בפ"ד

ספר

דברי יזאל

על כשרות המאכלים וזיהירות ממאכליות אסורות

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב רקהל מגן שאול דהאלמיין ור'ם בישיבה וב כולל בית ישעיה

בעהמ"ס: אפיות המצוות שלם (וי' חלקיים); גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שיות בטהו וטהו צדק (על הלכות טהרה); חונך ישראל סבא (מדוריין לחינוך הבנים והבנות); מדיריך לצניעות; מנותת שלום (על הל' מנותה); מנוחת שלום (הררכה לששרות); מגחתה יהורה; על חומר אישור חלב עכו"ם וטימילאך); נפש ישעיה (על מאכליות אסורות, היח'); קדושת ישראל (על הלכות יhor); וש"ס.

ב"ו אב תשד"מ...ברוקלין ניו יארק

תוכן-ו-מפתח

עמוד

א. כשרות פון אידישע שטוב.....ג
ב. די מעלות פון ספר .....ד
ג. פארווארט.....ה
ד. אין אלע דורות דער וואס וויל אפטאן די שטרוכלונגגען פון פלייש וויל מען הארגונגען.....ז
ה. אנויזונגען ווי אזי זיך צו פירען.....ח
ו. דער מצב פון קצבים (בוטשערס) אין אמריקע ט
ז. דאס געפאלענקייט פון היינטיגען דור.....י
ח. געלט פאפריט די ערליךער.....יא
ט. היינטיגע צייט אפלו מיט א גוטע השגה איז

צורת ..... יב

י. את האט איד בקיצור דער סיסטעם פון היינטיגע בהמה פארקויף.....יג
יא. בוטשערס תלמידי חכמים און יראי ד' זענען נישט באגלייבט אויף פלייש.....יד
יב. הכהרים .....טו
יג. א מדדק במצב עסט נישט זאַן וואס דארף א הכשר...). .....טו
יד. זינט דעם חורבן אוישוויז האבן די רבנים קיין כה נישט- אלעס פירן אהן די בעלי בתים .....טו
טו. פראגעס און ענטפערס .....יח

כשרות פון אידישן שטוב

דער דאָזִיגָעַר ספר ענטהאלט די אַרְגִּינְעַלְעַ מִינְנוֹנְג פֿוֹן כַּ"ק
מרן הקוה"ט רשבכה"ג מסאטמאָר זַצּוֹק"ל זַכְיַיְעַ וועגן כשרות
און השגחה כידוע פְּלַעַגְתּ זַיךְ כַּ"ק רבינו זַכְיַיְעַ מצער זַיין כל ימי^{וועגן}
צוליב די פֿאָרְשִׁידְעַנוּ מאָמְרִים וועלבּע ווערטן נאָכְגּוֹזָאָגַט אין זַיין
נאָמְעַן אָונֵן זַעַנְעַן גַּעַוּעַנְלִיךְ פֿאָלַש (שְׁקָרָ).

דעַרְפָּאָר האָכָּן מֵיר זַיךְ אַנְגַּעַשְׁטָרְנָגַט לעילוי נשמה רבינו
הַקּוֹהַ"ט זַכְיַיְעַ אַרְאָפְּצּוּשְׁרִיבְּכָן מֵיט גַּרְוִיס פֿוֹנְקְטְּלִיכְקִיט זַיין
מִינְנוֹנְג וועגן כשרות וואָס האָט גַּעַפְּלָאָסָעָן גַּרְאָד פֿוֹן דִּיְנָעָם
הָאָרֶץ צָום פֿעַדְעַר פֿוֹן רבינו הקוה"ט זַכְיַיְעַ, אָונֵן פֿוֹן דָּאָרָט צָום
דרוק אין סַהְקָה שְׂוּתָה דְּבָרִי יוֹאָל.

כידוע איי כַּ"ק רבינו הקוה"ט זַצּוֹק"ל גַּעַוּעַן דָּעַר יְחִיד בְּדוֹרוֹ
פֿוֹן די מְנַהְגִּים צְדִיקִים וְגָאוֹנִים אֲמִתִּים וועלבּע האָט
אַיבְּרָגְעַלְבָּעַט מֵיט נְסִים וְכָחוֹת שְׁמִים מְרוֹבִים דָּעַם דִּיְתְּשִׁין
גִּיהְנָם אָונֵן מֵיט קְלָאָרְקִיט אַנְאָלְיוֹזִירָט דָּעַם אַוְנְטְּעָרְשִׁיְיד פֿוֹן
הַיְּנִטְּגָן אִידְיָשְׁקִיט מִיטָּן אַמְּאָלִיגָן וועלבּע עַר האָט אַלְיִינָס זַוְּחָה
גַּעַוּעַן מֵיט-צְוּ-לְעָבָן אָונֵן צָו זַעַהָן מֵיט זַיְנָע הַיְּלִיגָן אוֹיגָן.

אין דָּזִיגָן קוֹנְטָרִיס ווערט אַיבְּרָגְעַטִּישָׁט די אַרְגִּינְעַלְעַ
מִינְנוֹנְג פֿוֹן רבינו זַכְיַיְעַ וואָס עַר שְׁרִיבְּכָט אַיְן זַיְנָע סְפָר וואָס בְּיַי
וואָס נאָכְגּוֹזָאָגַט פֿוֹן וואָס עַר שְׁרִיבְּכָט אַיְן לשׁוֹן הַקּוֹדֶש
(אַדְרָבָה קוֹקָט נָאָן וועט אַיְר זַעַהָן) אַיְן שְׂוּתָה דְּבָרִי יוֹאָל.

זַעַלְבָּסְטְּפֿאָרְשְׁטָעַנְדְּלִיךְ אָז אַלְעַ שְׁמֻעוֹת וואָס ווערט
נאָכְגּוֹזָאָגַט פֿוֹן זַיין נֶמוּנָה אַפְּיָלוּ פֿוֹן די גַּאֲרָלְעָסְלִיכְסְּטוּ

קוועלע האבן קיין וווערט*) נישט אוון צוגליך צו דעם וואס ער
אליאן האט מיט זיין היליגע הענט געשריבן דיקטידט פון זיין
היליג מה אוון הארץ.

די מעלות פון ספר

א) די מיינונג פון מרן כ"ק רשכבה"ג דער מנהיג הדור אין
געבית פון כשרות אוון השגחה.

ב) זיין מיינונג וועגן די כה פון רבנים היינטיגע צייט.

ג) הדרכה פאר יעדע טאטע אוון מאמע וויאזוי זיך צו פירען.
מיט כשרות אוון שטיב. לוייטען צדיק הדור.

ד) אומגעפעלשטע מיינונג וועגן די היינטיגע פראבלעמען פון
אלע סארט כשרה מיט מכשירים משגיחים א.א.ו. וועלכעס
ווערט אַרוֹיסְגָּעֶבְּרָעֶנֶט פון אַ אַיִשׁ קְדוּשָׁה וְתָהָרָה, גָּאוֹן בְּתוֹרָה
ובכירות שמות, אַיִשׁ אַמְתָּה אֲוִיסְעָרְגָּוּוּנְגְּלִיכְּרָדְּ פִּיקָּוח אוון חכם,
וואס אַיִזְמָגְדָּל גָּעוֹאָרֶן בֵּין בְּרָכִי קְדוּשִׁים וְתָהָרִים.

ה) געשריבן אין אידיש גראנג צו מאכן פאר יעדע אידיש קינד
צו ליינען אוון וויסן וויאזוי צו היטן אויף די אידישע נשמה.

ו) די איינציגע מיינונג אין דעם געבית געשריבן געוואָרֶן אהן
פֿחַד פָּאַר קִיְּנוּם בְּלוֹזָן דעם אַמְתָּה לְמַעַן הַמְּתָּה מִיט מְסִירָה נְפָשָׁה
ニישט צו פרעגן נאך קיינעם.

*) בספר הק' על הגאולה עמוד כ"ה ד"ה והנה זול"ק: ובדרך כלל
אשיתה עיני על הדברים אם הן מהה דברדים ששמעו מפי, כי בחוץ
וברחבות נאמרים ממש דברים הרבה שלא היו ולא נבראו ולא עללה על
לבבי מעולם, וכוכי עי"ש.

פארדו ארט

דעך זוה"ק (ח"ג מב). און אלע הייליגע ספרים שריבין, אז אלע צרות בכלל ובפרט קומען פון מאכליות אסורה (ニシテ カシル) עסנונגנוֹרגן), ווי עס איז עדן באקאנט איז דער מצב אין די וועלט א שטארק אַנגעציגגען ד' ירחים, מען דאָרָף גְּרוּיס רְחָמִי שמיים יעצעט איז צייט וואָס מיר פִּיעָרָעָן דעם יומ השחרור פון רבינו הקוה"ט זכי"ע וואָס האָט אויפגעשטעלט בגודל קדשווע דעם דור איז די ריכטיגע צייט זיך מהבונן צו זיין אויב מיר פִּיעָרָעָן זיך איז זיינע וועגן אַנצְהָאַלְטָן דעם קיומ פון נײַען דור וועלכע איז אַפְּהָעָנָגִיק איז די אַפְּגָעָהִיטָעָנְקִיט פון מאכליות אסורה.

דעפאר לזכות הרבים טווען מיר ציטירען אויף אידיש פון זיינע הייליגע ספרים די וועגן וואָס רבינו הקוה"ט זכי"ע האָט אונז געלערנט און נאָר אויב מיר פִּיעָרָעָן זיך איז זיינע דרכימ קענען מיר האָפן צו זעהן ערליך אידישע דורות, און ער זאל זיין אַ מלִיךְ יוֹשֵׁר פָּאָר אונז מיר זאָלן געהאָלְפָּן ווערן אַינְגָּכִין מיט די גאולה שלימה, און בי אַהֲין פְּטוּר זיין פון אלע צרות און אַנְשִׁיקָעָנִיש.

עס איז אויך אונזער פְּלִיכְתַּץ זיך צו פָּאָרְטִיעָפָּן איז די הייליגע שורות פון רבינו הקדוש והטהוֹר, וואָס האָט געשראַבן מיט זיינע הייליגע הענט אַנְצְׁוּרְוִיזָן דעם ריכטיגען וועגן וויאָזָר זיך צו פִּירָן אַין כשרות פון שטיב.

דעך רב כי זכי"ע איז פון הימעל אַרְאַפְּגָעָשִׁיקְט געווואָרַן צו זיין אַ לִיְכְּת טוועט פָּאָר אַידִישׁע דורות און די לעצטע טאג פון אַידִישׁן גָּלוֹת, זיך צו קענען דערהאָלְטָן קעגן די פִּינְסְטְּרָעָ נְסִיּוֹנָה וועלכע קומען פון די סְטָ"א. עס איז יעדן אויך באַוּאָסְט וואָס דער זוה"ק שרייבְּתַּץ אָז נאָנט צו בית המשיח זענען די נְסִיּוֹנָה די שווערטע פונֶס גָּלוֹת וויל דער שְׂטָן וויסט אָז לאָנְג וועט ער שׂוֹין נִישְׁט אַנהאָלְטָן, דערפָּאָר שִׁיסְט ער מיט די לעצטע כחוֹת און נִישְׁט סְתָּם פִּילְעָן נאָר באַמְבָּעָס מְמַשׁ. דערפָּאָר זָאָל

קיינעם נישט זיין קיין ווינדר ער די שטעלונג פון רבין זכי"ע און זיין מיינונג וועגן דאס כשרות און פארלעסיליקיט פון היינטיגן דור איז עס האלט אין אזא נידרגן שפלות/דיגן מצב דאס איז אלעס צוליב דעת וואס מיר זענען בעזה"י דורו של משיח.

כידוע איז דעת רבינס שיטה וועגן ציונות פאר וועלכן ער האט זיך מוסר נפש געווען ממש האט נישט יעדער זוכה געווען צו באגריפין באולד, טיל האבן געהאלטן איז ער איז צו עקסטרעם א.ד.ג. (די זעלכע שפראך וואס ווערט גענוצט היינט קעגן רבנים וואס זענען מקנא קנאת די) אבער מיט די צייט האט יעדער וואס וויל נישט פארביביגען דעת אמרת געמוות מודה זיין איז שכינה מדברת מהז גראנו, און וו' עמו שהלכה כמותו.

עס איז אבער דאך ענטשטאנען אן אונטערשייד צוישן די וועלכע האבן באולד געגלייבט, און די וואס נישט, וועלכע צוליב זיער נישט גלייבן זענען זיין אדרער זיער קינדר ער ליידער פארשוועט געווארן מיט דיעות כזובות ... אבער די מאמנים בדברי אלקים חיים איז בי זיין געזאגט געווארן ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כולם היום.

דאך זעלכע אויך מיט כשרות די וועלכע גלייבן באמונה איז שכינה מדברת מהז גראנו און כל דבריו דברי אלקים חיים וועלץ זוכה זיין צו די אלע זאכן וואס מען איז זוכה דורך עסן כשריס צו ערלייכע אידישע געזנטע דורות ת"ח יראי השם דורי דורות, און אפגעהיתן זיין פון אלע צרות וואס קומען רח"ל דורך מאכלות אסורת.

מען טאר אויך נישט פארגעסן איז א תלמיד פון רבין זכי"ע אויך דער וועלט און יגען וועלט ווערט נאר אַנגערופן דער וואס פירט זיך אין זינע דרכים און אַנוֹויזוֹנְגָעָן אַזּוּדוּי עס שטייט אין די ספרים הקדושים (עיין במפרשים אבות, במשנה הוה מתלמידיו של אהרן הכהן, אבות פ"א מ"ב).

ואנשי קדרש תהוין לי. אלה מתקופת מתקופת נכילות ועריפות כי היה טהר
והם נלוּ חינוך צלי (בצ'י' מאפטי)

דער איבערזעטונג אויף אידיש איז ווארט בי ווארט פון לשון
קודש

אין אלע דורות דער וואמ וויל אפטוחן די שטרוכלונגגען פון
פליש וויל מען הארגענען

א) די דרשא (וועגן פלייש) האט דער זיידע (ייטב לב
צוק"ל) געזאגט וווען ער האט אויפגעשטעלט דעם שלאכט-הוויז
אין סייגעט, ער האט זיך ממש מוסר נפש געווען וויליל די קצבים
האבן געווארפן אויף אים בײַנאכט אין שטוב דורךן פענטטער א
גרויסע שטײַין אים צו הארגענען און כמעט בדרכ נס איז ער
געראטווועט געווארן. אויסער דעם האט ער געהאט אין שטאט
קעגנערס (מתנגדים) וויליל עס איז געווען דארט אסאך קלימ
א.ד.ג. אבער ער האט נישט גערויהט ביז ער האט אריינגעשטעלט
אָ משגיח אָזויִוֹי עס דאָרְפַּץ צו זיין.
(שו"ת דברי יזאל יור"ד ל"ד).

מודר השבל

1) אָ אַיד ווּאָס טוּט צו פֿאַרְעָכְטֵן דַעַט מַצְבָּה פָּוּן פְּלִישׁ טוּט מעַן
בָּאַרְעָדֵן אָוּן מעַן ווּיל אִים מַמְשָׁה האָרְגָּעָנָעָן מַעַג ער זִין אֲפִילוּ אָ

היליגער איד א גאון בתורה ובצדקות ויר"ש און בעל מופת איזוי
ווײַ דער ייִטְבָּלֶב האָט מען דאָךְ נישט מורה פֿאָר זיין הקפָּה ווילָ
דער שָׁטָן שְׁטָעַלְטָ אַלְעָ מָוֹרָאֵס אַין דִּי זִיְּט אָוֹן פֿאָרְבָּלְעַנְדָּט דִּי
אויגן.

2) אַ סִּימָן פָּוֹן אָן עַרְלִיכָּעֶר אַידָּן אָפִילָו אוּבָּמָעָן ווּאָרְפָּט אַים
נָאָךְ שְׁטִינְעֶר מִיטָּ קְלָלוֹת הַאָלֶט עַרְזָק בַּיְ וּוּינְעָם אָוֹן לְאָזָט נִשְׁטָן
נָאָךְ.

3) דִּי ווּעַלְכָּעָ שְׁטִיעָן אַין דִּי זִיְּט מִיטָּ דִּי שְׁרִיעָרֶס אָוֹן
שְׁעַלְטָעָרֶס זְעַנְעָן דִּי "קְלִי הַדָּעַת".

אַגְּוּזְיוֹןְגָּעָן ווּאַזְּוִי זִיךְ צָו פִּידָּעָן

ב) דער היליגער זידע שרייבט אַין ספר ייִטְבָּ פְּנִים (דרשות
לשבה"ג אוות י"ב) אָז מען דאָרֶף מאָכָּן אָן עַקְסְּטָעָר שלאָכָּט-הַזְּוּי
פֿאָר כְּשָׂרָס מִיטָּ אַ פֿאָרְלָעְסְּלִיכָּעֶן מַעַנְטָשׁ ווּאָס שְׁטִיטָ דָּאָרֶט אָוֹן
גִּיט אַכְּטוֹנָג מִיטָּ אַפְּעָנוּן אוּגָּן אָזֶל אַלְעָס וְאָלְזִין גַּעַהְעָרְגָּ אָוִיךְ
דער נִיקָּוָר (טרִיבִּיכָּרְעָן פָּוֹן חַלְבָּ) אַ.ד.ג. אָוֹן זָאָלָסְט נִשְׁטָן פֿרְעָגָן
פֿאָרוֹוָאָס דָּאָרֶף מעָן דָּאָס טָאָן אָזָאָזָאָז ווּאָס מעָן האָט אַמְּאָלִיכָּע
צִיְּטָן נִשְׁטָן גַּעַטָּאָן כָּאַטְשָׁ זִיךְ זְעַנְעָן גַּעַוּעָן עַרְלִיכָּעֶרְעָ אַידָּן פָּוֹן
הַיִּנְטָן, ווּיְלָיל דָּאָרֶט לִיגְט דָּעַר תִּירוֹז. אַמְּאָלִיכָּע צִיְּטָן זְעַנְעָן אַלְעָ
גַּעַוּעָן עַרְלִיכָּע אַפְּגָּהָהִיטָּעָן אָוֹן גַּטְסָ פֿאָרְכְּטִיגָּע אָז מעָן האָט
נִשְׁטָן גַּעַדְאָרְפָּט מָוֹרָאֵ הַאָבָּן אָז עַפְּעָס זָאָלָסְטָרְן אָפִילָו
אַוּמוּילְעַנְדִּיג (בְּשָׂוגָג) הַיִּנְטָן אִיז אַבָּעָר נִשְׁטָן אַזְּוִי דִּי מַעַנְטָשׁן
זְעָהָן אַנְדָּעָרְשָׁ אָוִיס. אָוֹן דִּי פְּלִיאָישָׁ גַּעַשְׁעָפָּט אִיז אַיְכָּרְגָּעָבָּן
פֿאָר וּרְעָרָעָס ווּילָ, דָּעַרְפָּאָר דָּאָרְפָּן מִיר זִיךְ דָּעַרְוּוּיְתְּעָרְן אָוֹן
נִשְׁטָן עַסְּן אָפִילָו אָזָאָ פְּלִיאָישָׁ ווּאָס אַוְנוֹזָעָרָ זִיךְדָּעָס הַאָבָּן אִיז
גַּעַגְעָסְן נָאָר אוּבָּמָעָן מַאָכָּט פֿאָרְשִׁידְעָנָעָ גְּדָרִים מִיטָּ סִיגִּים צָו
זִיךְ גַּעַזְיכָּרְטָ אָז דָּאָס פְּלִיאָישָׁ אִיז כְּשָׁר אַנְעָ שָׁוָּם סְפָּקָ.

(שו"ח דברי יואל יור"ד סי' ל"ד אות ד')

ואנשי קדש תהיו לי. הָס מִתְפְּשִׁיטָם מֵאַקְוֹלִי נְכִילָה וּמְרִיפָה כְּרוּחַס צָלִי
וְהָס לְהָוּ לְיִנְכֶּס צָלִי (צ"ו מפקחים) ט

מוסך השכל

דען דביינס ווערטער אוון נאמען פון זיין זידען זענען זיסער
פון האנגט מיר לערנען זיך דערפונ:

1) עס מײַ זײַן אַ ערליךער משגיח וואָס איז שטענדיג אין
געשעפט אוון קוּקַט זיך אַים אוּף אַלְעָם אוּרַק ניקור חלב.

2) אַפְּילַו די כְּשָׂרוֹת וּוְאָס אַמְּאָלַּה אַבְּן זיך פָּאַרְלָאָזַט דְּעַרְוִיַּף
אוֹנוֹזְעַרְעַ זִידַעַס זָאַל מַעַן הַיִּנְטַּנְתַּ נִישְׁתַּ נִיצְׁעַן.

3) הַיִּנְטַּן זָאַל מַעַן נִישְׁתַּ עֲסֻעַן פְּלִישַׁ בֵּין מַעַן אַיז גַּעַזְיכְּעַרְט
אוּף הַוְּנְדַעְרַט פָּאַרְצַעַנְטַ אָז אַלְעָס אַיז כָּשָׂר.

4) וְוי מַעַר די דָּוּרוֹת רִיקַּן זיך דָּאַרְפַּ מַעַן מַעַר גָּדְרִים וּסְיִגְים
מַאְכַּן.

5) מַעַן טָאַר נִישְׁתַּ עֲסֻעַן קִיּוֹן פְּלִישַׁ בֵּין מַעַן אַיז פָּאַרְזִיכְּעַרְטַ אָז
עָס אַיז כָּשָׂר, וּוְעַן גְּדוּלַּי יִשְׂרָאֵל שְׁרִיעַן חַלְבַּ אַדְעַרְטִיפָּה קָעַן מַעַן
דָּאַס נִשְׁתַּ אַנְרִיפָּעַן זִיבָּר כָּשָׂר.

דען מַצְבַּה פָּוּן קָצְבִּים (בּוֹטְשָׁעַרְסִים) אַיז אַמְּעַרְיךָע

ג) עס אַיז פָּאַרְהָאָנְעַן פְּלָעַצְעַר אַיז אַמְּעַרְיךָע וּוְאָס דַעַר בֵּית
דִין הָאָט נִשְׁתַּ דָעַם רִיכְטִיגְעַן כָּה, די קְהַלָּה פִּירַט זִיךְ נִשְׁתַּ אַזְוִי
וְוי מַעַן דָּאַרְפַּ אַזְוִי דַעַר מַוְרָא פָוּן שְׁוֹחֵט מַעַר וְוי די מַוְרָא פָוּן
אַנְפִּידְעָרָס (מענוועזְעַרְסִים) לִיגַּט אַרְפַּן שְׁוֹחֵט מַעַר וְוי די מַוְרָא פָוּן
בֵּית דִין אַזְוִי מַעַר פָוּן הַשְּׁמַן יִתְבְּרַךְ. עס אַיז אוּץ פָּאַרְהָאָנְעַן
פְּלָעַצְעַר וּוְאָס די שְׁוֹחָטִים זָעַנְעַן נִשְׁתַּ וְוי עס דָּאַרְפַּ זַיִן אַזְוִי
דָּאַרְפַּן אַ קָּאנְטְּרָאָל (הַשְּׁגַּהָה) פָוּן בֵּית דִין.
(שווית דבריו יואיל יורדי ס"י ל"ז אות ב' בסופו).

מוסר השכל

פון רביינס ווערטער זעהן מיר איז אמעריקע אַפְּילו בי
חרדיישע רבנים פֿאָסִירֶט, אַז זַי האָבָן נִישְׁתָּה דַעַם כֵּחַ צַו וּאָרְפָּן אַ
מֹרָא אָוִיפָּךְ דַי שְׁוֹחֲטִים וּוֹאָס דָאָס אַיז זַיְעַר וּוַיכְטִיגָּע צַו הַוְּנְדָעָרֶת
פֿרָאָצְעַנְטִיגָּע כְּשָׂרוֹת, וּזְיַעַר הַיְּלָגִיעָר חַתָּם סּוֹפֶר שְׁרִיבֶּט (יּוֹרְד
סִי' י"ז).

ד) דער טורי זהbst זאגט אַז לויט די פֿאָרְדָּאָרְבְּלִיכְקִיט פון דור
זאל מען נישט גלייבן פֿאָר סְתָם מענטשן דער מהר"ם ש"י"ק
שריבט אַז היינט ווֹאָס די תורה מיט יראת שמים אַיז
אָפְּגָעָשׂוֹאָכָט אָוָן דָאָס לִיְכְּטִיזְנִיגְקִיט שְׁפָרָאָצָט וּזְיַעַר אָז פון
פעַלְד אַיז אַ סְתָם אִיד כְּמַעַט נִשְׁתָּה בְּאָגְלִיבֶּט אָוָן לויט מִין
מיינונג אַיז דָאָס די מיינונג פון די חז"ל אַין די גַּמְרָא אָוָן
פּוֹסְקִים... בעונינו הרבים די ווֹאָס זענען נחַשְׁד אָוִיפָּךְ כְּשָׂרוֹת זענען
דָאָס מַעֲרָהִיט פון מענטשן, די מַכְשָׁלוֹת אָוָן קָלוֹת אַיז פִּיהְל
היינטיגע צִיִּיט אָוָן תורה מיט יראת שמים אַיז אוּפָּן נִידְעָרִיגְסְּטָן
(שו"ת דברי יואל ל"ד).
שְׁטָאָפְּעָל.

מוסר השכל

- 1) סְתָם מענטשן זענען נִשְׁתָּה בְּאָגְלִיבֶּט אָוִיפָּךְ כְּשָׂרוֹת.
- 2) רֹוב מענטשן זענען נִשְׁתָּה פֿאָרְלָעְסְּלִיךְ אָוִיפָּךְ כְּשָׂרוֹת.
- 3) די שְׁטוּרְוִיכְלָוְנְגָעָן בַּי כְּשָׁרְעַ עַסְעָנוֹוָאָרג זענען פִּיהְל.
- 4) תורה אָוָן יראת שמים אַיז בַּיִם נִידְעָרִיגְסְּטָן שְׁטָאָפְּעָל.

דאָם גַּעֲפָאָלְעַנְקִיט פון היינטיגען דָוָר

ה) היינטיגע צִיִּיטען אַפְּילו אַין די גַּעֲצִילְטָע פֿלְעַצְעָר וּזְיַעַר
זענען נַאֲךְ פֿאָרְהָאָנְעָן אָסָאָךְ וּוֹאָס האָרוּעָן אַין תורה מיט יְרָאָה,

ואנשי קדש תהיוין ל'. חס הטע פְּרוֹטִיס מַתָּקוֹלִי נְכִילָה וּמְרִיפָה כְּרִי חס ט'
ולס למו ליניכס טלי (טש' מאפטי)

פונדעסועגן די וואס וווערן געכאנט מיט קלות און מכשולות
און נאך פראבלעמען זענען דאס מערדהייט רחמנא ליצלאן און
פונ זיין אייז דא זיעער אסאך. (שו"ת דברי יואל יור"ד ל"ד אות ו')

מוסר השבל

1) רוב פון די חרדיישע איידן וואס הארעוווען אויף תורה מיט
יראת שמים, וווערן געכאנט בייקלוט און מכשולות, דאס איז דאס
הייןטיגע דור.

2) בלוייז געציילטע אויף ווועמען מען קען זיך פארלאזון אין
כשרות.

3) אייז טאקי דער בוטשער פון די געקלייבענע ערליךבע אידן?

געלט פארפריט די ערליךבע

1) אט זעהסטו או אפלו אין צייטן פון בית המקדש און אין
די צייטן פון גمراו וואס מען איי געווען פָּרָאַלְעֶסְלִיךְ אויף תורה
(צ'ו פסק'נען כהלה) פונדעסטוועגן בי' ביזענס אייז מען נישט
געוווען באגלייבט וואס זאל מען שוין זאגן היינטיגע צייט וואס
בי' תורה האט זיך שוין כאטש מען איי ליידיג פון תורה און
יראת שמים אייז אודאי או אין געלט זאכן אייז מען נישט
באגלייבט. (שו"ת דברי יואל יור"ד סי' ל"ד אות ו' בסופו)

מוסר השבל

1) וווען עס האנדעלט זיך איינ געלט פָּאַרְדִּינְסְט איז קיינער נישט
באגלייבט פון א בוטשער בי' א רב' רבי.

2) היינטיגע צייט אייז שווער צו טרעפען פָּאַרְלְעֶסְלִיכְקִיט אין
תורה וואס מיינט פסק'נען שאלוות אין דין תורה'ס.

(ז) דאס יראת שמיים פון די וואס ריפען זיך תלמידי חכמים איז
שוואר.

היינטיגע צייט אפֿילו מיט א גוטע השגחה איז צרות

(ז) מען זעהט בחוש איז אונזער מדינה (אָמְעַרְיקָע) ווי עס איז
דא ברוך השם משגיחים וועלכע געבן אָכְטוֹנָג אויפֿן פְּלִישׁ פון די
שחיטה ביז נאך פֶּאֲרָקְוִיפֿן פְּנוּדָעָסְטוּוּגָן טווען די קצבים (היל-
סעלערס — בוטשערס) אלע מיטלען. — אָסָאך מְאֵל אַיז מען
געוואר געוואָרַן וואס די קצבים האָכְן געווואָלט באָהָלְטָעָנָרָהָיִט
ערפֿון אָהָנָע קוּקָן אויף אַ וועג דער משגיח זאָל נישט וויסן
— אלעס צוליב פֶּאֲרָדִינָען אַ פֶּאֲרָדָלָעָר.
(שווית דברי יואל יור"ד ל"יד סוף אות ו')

מוסך השכל

1) היינטיגע קצבים זענען גרייט מכשיל זיין אידען צו
פֶּאֲרָדִינָען געלט.

2) אָפֿילו ווי עס איז דא אַ משגיח פון אַנְהַיִב ביזן סוף ממש
טרעפט זיך דער קצב וועגן צו שוינדלען און קיינער איז נישט
פֶּאֲרָזִיכְעָרַט וואס ער עס.

3) אָפֿילו צוליב אַקלְיִינָע פֶּאֲרָדִינָסְט ווועט דער קצב מכשיל זיין
מיט טריפה פְּלִישׁ.

4) די קצבים שטרענגען זיך אָן מיט אלע מיטלען אַרְיוֹנְצְּרוּקָעַן
טריפה פְּלִישׁ.

א) דאס אויבענדער מאנטע איז אָפֿילו דָּאָרט ווי עס איז דא אַ
קָאָמְפָּלְעָטָע השגחה פון אַנְהַיִב שעכטן ביז פֶּאֲרָקְוִיפֿן וואס זאָל

וואנשי קודש תהין ל. הָס חַמֵּס פְּרוֹצִיס מַטְקוֹלִי נֶכְלוֹת וְמַלְיפּוֹת כִּרְיָה חַמֵּס צָלִי
ולְסַלְוִי לְיִנְכֵּס צָלִי (בְּפָרָשָׁה מִשְׁפָּטִים) ג

מען שווין זאגן היינטיגע ציטין ווי עס איז בכל נישטא קיין
השגחה פון אנהיב ביז סוף.

אט האט איד בקייזר דער סימטעם פון היינטיגע בהמה **פארקוייף**

1) עס וווערט געשאכטן אין שלאלקט הוויז און דארטן איז מען
בודק די ריאה (ליינגען) מיטן בית הכושות אַהנָּע משגיח, דער וואס
בלאמברט די כשר'ע טילן איז פֿאָרנוּמָעַן מִיט זִין אַרְבָּעַט אין
קען נישט זִין אַ רִיכְטִיגְעַר משגיח, וויל בערך יעדע מינוט האט
ער אַ פרישע בהמה מיט מעערדע טילען אַפְּצּוּבָּלָםְבָּרִין עס איז
אויך נישט מעגליך פֿאָר אַיִן מענטש צו זעהן דאס שעכטן. בודק
זִין אַוְן אַירְבִּיגְעַד אַרְבָּעַט וויל אלעס וווערט געטאן די זעלבע
צייט.

דאָס מיינט, די חלפִים (שוחט מעסערס), שחיתה, בדיקה,
געמיישעכטץ פון כשר אַוְן טריפה טילען האט נישט קיין השגחה.

2) דער פלאָן ווי דאס פֿאָרטִיגְעַד פֿלִישׁ לִיגְט אַיבְּעָרָנָאַכְט
האט נישט קיין השגחה. דערפֿאָר האט מען זיך שווין אַיבְּעָרָצִיגְט
אוֹז דער הויל סעלער וואס האט געדאָרט מעד פֿלִישׁ האט
אַפְּגָעָזִינְגָעַלְט אַוְן בלאמברט טריפה פֿלִישׁ אוּפִי כשר (עס איז
מרומז אין רבינס וווערטער).

3) פון אַוְעָקְפָּאָקְן דאס פֿלִישׁ אַיִן פְּרִיזְעַר פון שלאלקט הוויז
ביז עס קומט אַהֲן אַיִן גַּעַשְׁעַט וווערט אלעס געטאן אַהנָּע השגחה
און דורך קלִים ווּרְקִים (גַּעַוּונְלִיךְ אַזְּאַלְכָּעַ וואס זענען נישט
שומרי תורה ומצוות) אַדרְכָּה שטעלט זיך אַמְּאָל אַפְּ נעַבְן גַּעַשְׁעַט
ווי מען ברענgett דאס פֿלִישׁ ווועט אַיד זיך אַיבְּעָרָצִיגְן.

4) אַיִן גַּעַשְׁעַט אַיִן נישטא קיין השגחה נישט בִּים נִקּוֹד
פון חלב אַוְן נישט בִּים אוּסְטוּזָאַלְצָן.

5) אויב אײַנער שרייט אָז ער האט אַ משגיח אַין געשעפט
אָפִילוּ אויב עס איז אמת באַקומט ער זיין געהאלט פון קצֶב אַז
דאָס איז גָּרְנִישֶׁט ווערט.

(עַיִן שׂוֹתְּ דְּכַרְיֵי יוֹאַל סִיְּ לְדַיְּ אֹתְּ בִּיְּ דַיְּה וּבְהַיְּתָה)

בּוֹטְשָׁעָרִים תַּלְמִידִי חֲכָמִים אָזֶן יְדָאֵי ד' זַעֲנָעָן נִישְׁתָּחַווּ בְּאָגְלִיבֶּט אָוִיפֶּ פְּלִיְּשֶׁ

ח) טיל מְאַל זעהט מען אָפִילוּ בַּיְּ דַיְּ בּוֹטְשָׁעָרִים ווֹאָס פִּירַן
זַיְּ לְוִיטַּ דַיְּ ווּעַגְּן פָּוּן דַיְּ תּוֹרָה אָזֶן מִיטַּ עַרְלִיכְקִיטַּ אַין אַלְעַ
הַינְּזִיכְטָעַן אָוִיפָּן בְּעַסְטָן שְׁטִיגְגָּעַר אַבְּעַר ווּעַן עַס קּוֹמֶט צָוָם פְּלִיְּשֶׁ
פָּאָרְקוֹינְפָּן ווֹאָס דָּאָס אַיז זַיְּן פְּרָנָסָה אַיז ער נַחַשְׁד אָז ער פִּירַט
זַיְּ נִשְׁתָּחַווּ ווִי מעַן דָּאָרְפַּ כַּיְשַׁ בַּיְּ דַיְּ ווֹאָס זַעֲנָעָן קְלִים אָוֵיךְ מִיטַּ
אַנְדְּעַרְעַ זָאָכָן. נַאֲרַ ווֹאָס דָּעַן אָוִיב עַס אַיז דָּאָ גַּעַהְעַרְגָּעַ מַשְׁגִּיחִים
כָּאָפֶט מעַן זַיְּ אַבְּעַר דָּאָרְטַּ ווִי עַס אַיז נִשְׁטָאָ קִיְּן הַוְּנְדָעָרַט
פְּרַעַצְעַנְטִיגָּעַ הַשְּׁגָּחָה כָּאָפֶט מעַן דָּאָס נִשְׁתָּחַווּ וּוְרִילְדָּאָלְטָס הַאָבָּן
דיְ קָצְבִּים (בּוֹטְשָׁעָרִים) אַ פְּרִיעַרְעַתְּ אַן טָאָן ווֹאָס זַיְּעַרְעַתְּ אַרְצָן
גָּלוֹסֶט אָזֶן זַיְּ זַעֲנָעָן מַאֲכִילְנָה אָזֶן טְרִיפָּותְנָה רַחְמָנָה לִיצְלָן
אָזֶן קִיְּן שָׁוָם מַעֲנְטָשָׁ ווּוִיסְנִישְׁתָּ דָעַרְפָּוּן צּוֹלִיבְדָעַם וּוְרִילְדָאָלְטָס
מַשְׁגִּיחִ שְׁטִיְּתָ נִשְׁתָּחַווּ דָאָרְטַּ.

(שׂוֹתְּ דְּכַרְיֵי יוֹאַל יְדָאֵי דַיְּ לְדַיְּ אֹתְּ וְ בְּסֻפּוֹן)

מוֹסֵר הַשְׁכָּל

1) אַיְרַ הַעֲרַט ווּעַרְטָעַר? דָעַרְ רַבְּיַ שְׁרִיְיט גַּעַוּזָאַלְד אָז אָוִיב עַס
אַיז נִשְׁטָאָ קִיְּן הַוְּנְדָעָרַט פְּרַעַצְעַנְטִיגָּעַ הַשְּׁגָּחָה פָּוּן אַנְהִיבְ בִּיְזָן
סְוּפַּ דָּאָמָּלְטָס עַסְטַּ מַעַן נְבִילָות וְטְרִיפָּות רַחְ"ל אָזֶן אַיְרַ וְיַצְטַּזְרַ
צְוַיְּ רַוְהִיגְ בַּיְּ אַ סְעוֹדָה פָּוּן פְּלִיְּשֶׁ כָּאַטְשָׁ עַס אַיז נִשְׁטָאָ קִיְּן
הַשְּׁגָּחָה פָּוּן אַנְהִיבְ בִּיְזָן סְוּפַּ, עַסְטַּ אַזְן מַיְטַ נְבִילָות וְטְרִיפָּות.

2) דָעַרְ רַבְּיַ זַצְקָעַלְד הָאָט גָּרְנִישֶׁט קִיְּן מוֹרָא אָז מַעַן ווּטַ
הַאָבָּן טְעַנוֹת הַיְתָכְן צָוּ זַגְּן אַוִּיפֶּ אַ רְבִּים אָז זַיְּ עַסְעַן נְבִילָות
וְטְרִיפָּות רַחְ"ל.

וأنשי קודש תהין לי. הם חמס פְּרוֹטִיס מַקּוֹי נְגִילָה וְמְרִיפָה כִּי חַס צָלִיחַ וְחַס לְלוֹ חִינָּס טָלִי (בְּשׂוּמְפָטִים)

3) פָּאָרְגָּעָסֶט נִישְׁתָּא אָז בֵּין אֲיַר צְוָרִיק הָאָט נִישְׁתָּא עַקְוִיזְטִירֶט אֲ גַעַשְׁעַפֶּט פָּוּן פְּלִישַׁ וּוֹאָס זָאָל הָאָבָן אֲ שְׁטַעַנְדִּיגַע הַשְּׁגַחָה.

4) הַיְוִינְט אִיז אוּרְקָנִישְׁטָא אוּרְקָנִין שָׁוּם פָּלָאצְהַשְּׁגַחָה מְרִישָׁא וְעַד גְּמִירָא (וְעה פְּרִיעָר) אָוָן אִיר עַסְט פְּלִישַׁ וּוֹאָס הָאָט דָעַם סְטוּמָפָל פָּוּן רְבִינְזְנְבִּילְהוֹטְרִיפָה אָוָן שְׁרִיְיט נָאָר אוּרְקִיעְנָעָם וּוֹאָס עַסְט נִישְׁתָּא אָז עַר טָוּט קָעְגַּן רְבִינְסְּ רְצָוָן.

5) דָעַר רְבִי שְׁרִיְיט אָז אֲפִילּוּ אֲ בּוֹטְשָׁעָר וּוֹאָס פִּירֶט זִיךְּ קָאָמְפָלָעַט עַרְלִיךְ מִיט אַלְעַ עֲנִינִים אִיז נִישְׁתָּא פָּאָרְלָעְסְּלִיךְ אוּרְקִ פְּלִישַׁ אָוָן אִיז נִישְׁתָּא חַרְשָׁש אַוְיָף הַוּצָאות לְעוֹז וּוְיִילְלָ דָעַר אִמְתָּמָוָז גַּעַזְאָגָט וּוּרְעָן אָוָן אִיר פָּאָרְשְׁטִיטִיט בְּעַסְעָר !!!

הכשרים

אֲ מְדֻקָּךְ נְמִצּוֹת עַסְט נִישְׁתָּא זָאָנוּ וּוֹאָס דָאָרְפָּ אֲ הַכְּשָׁר

ט) לוּיַט מִין מִינְגָּג דָעַר וּוֹאָס אִיז אַמְתָּדִיג מְדֻקָּךְ פָּאָרְלָאָזֶט זִיךְּ נִישְׁתָּא אוּרְקִין שָׁוּם הַכְּשָׁר וְוּיִילְלָ אָוִיסְעָרְדָעָם וּוֹאָס מְעַרְסְטָעַ הַכְּשָׁרִים זְעַנְעַן אוּסְגָּעְשְׁטָעַלְט צָו גְּרוּיסָעַ מְכְשָׁלָוֹת וְוּיִילְלָ מַעַן פָּאָרְלָאָזֶט זִיךְּ אוּרְקִ מְשָׁגִיחִים וּוֹאָס דָעַר בָּעֵל הַבַּיִת פָּוּן פָּאָכְרִיךְ קָעַן זַיְהָ גּוֹט אָפְנָאָרָן דִּי מְשָׁגִיחִים זָאָלָן נִישְׁתָּא אַנְהִיבָּן פָּאָרְשְׁטִיאִין וּוֹאָס זַיְהָ טְרָעָן אָרָן נִישְׁתָּא יְעַדְעַר הָאָט גַּעַנְגָּשָׁל צָו פָּאָרְשְׁטִיאִין דִּי שְׁוּוִינְדָלְעָרִיעַן פָּוּן דִּי סְוָחָרִים אָוָן דִּי אַרְבָּעָט אָוָן סִיסְטָעַם פָּוּן דִּי מַאֲשִׁינְעָן.

(שווית דברי יואל יור"ד סי' נ"א ד"ה ולדעתה).

מוסר השכל

1) אֲ מְדֻקָּךְ בְּנְמִצּוֹת אִיז נִשְׁתָּא דָעַר וּוֹאָס אִיז בְּלִוּז אֲ מְדֻקָּךְ בְּיִם קוּרְפָּן אֲ טִיעָרָן אַתְּרוֹג מִיט אֲ שְׁיַינְעָם טְלִיתָנָאָר גְּלִיכְעַדְתִּיג

מדדק אַגאנֿץ יָאָר אויסצומידן הַכְּשָׁרִים ווילְרוֹב הַכְּשָׁרִים זענען אויסגעשטעלט צו גְּרוֹיסֶעָה מְכֻשְׁלָות.

2) משגיחים קענען וווערן גְּרִינְג אַפְּגַּעֲנָאָרֶט דָּוָרָךְ דֵּי בָּעֵלִי
בָּתִים.

3) אַמְשָׁגִיחַ מָוֹז פָּאָרְשָׁטִין דָּעַם גְּאַנְצָעָר סִיסְטָעָם פָּוֹן דֵּי
מַאְשִׁינָּעָן דָּוָרָךְ אָוֹן דָּוָרָךְ.

יב) אַפְּיָילוּ דָּאָרֶט ווֵי דָעַר הַכְּשָׁר גַּעֲבָעָר אַיִּז אַתְּלָמִיד חַכְמָה, יְרָא
שָׁמִים, אָוֹן טָוָט אַלְעָס אַוְיָפְּן בְּעַסְטָעָן שְׂטִיגְגָּעָר פּוֹנְדָעַסְטָוָעָגָן קָעָן
מַעַן נִישְׁטָפָאָרְלָאָנְגָעָן פָּוֹן סּוֹחָר מַעַר ווֵי דָעַר עַיְקָר הַדִּין אָוֹן ווּועָר
וּוִיסְטָפָעָן נִישְׁטָאָז מַעַן קָעָן נִישְׁטָפָאָרְגָּלִיכָּן דָּאָס ווּאָס מַעַן
מַאְכָּטָפָאָר אַמְדָעָק בְּמַעַשִּׁים ווּאָס גִּיט זִיךְ אַכְּטוֹנָגָמִיט חַוְמָרוֹתָה
אוֹן הַיְדוֹרִים צוֹ דָעַם ווּאָס ווּעָרְטָפָעָט גַּמְאָכָּט פָּאָר סּוֹחָרִים ווּאָס בַּיִּזְיָה
זִיךְ אַלְעָס גַּעַלְטָשָׁאָדָעָן (הַפָּס'מָ). אָוֹן דָעַר ווּאָס פָּאָרְלָאָזָט זִיךְ
אוֹיפָהָרָה הַכְּשָׁרִים זִיכְטָפָעָן נִישְׁטָמַעָר ווֵי עַס זָאָל זִיכְיָן כְּשָׁר עַפְּגָיִי הַדִּין.
(שׂו"ת דברי יואל יור"ד סי' נא. ד"ה ולדעת).

יא) דָּאָס ווּאָס מַעַן פִּירְטָזִיךְ צוֹ שְׁרִיבִיכָּן בַּיִּדְיָה הַכְּשָׁרִים אָז
עַס אַיִּז כְּשָׁר לְמַהְדָרִין מִן הַמַּהְדָרִין דָּאָס דָאָרֶף נִישְׁטָגַעְטָאָן ווּועָר
בַּיִּקְיָין שָׁוָם הַכְּשָׁר, נָאָר גַּעַנוֹג צוֹ שְׁרִיבִיכָּן כְּשָׁר פָאָר דָעַם ווּאָס
פָאָרְלָאָזָט זִיךְ אוֹיפָהָרָה עַסְעָן ווּאָס דָאָרֶף אַתְּ הַכְּשָׁר. אָוֹן טָאָמָעָד
טָרְעָפָט זִיךְ אַיְנוֹעָר ווּאָס ווּילְזִיכְיָן פָּוֹן דֵי מַהְדָרִין מִן הַמַּהְדָרִין זָאָל
עַר נִישְׁטָפָעָן זָאָקָן ווּאָס דָאָרֶפֶן אַתְּ הַכְּשָׁר.
(שׂו"ת דברי יואל יור"ד נ"א ד"ה כללו).

**זִינְגַּט דָעַם חַוְרָבָן אַוִישׁוֹזִיךְ הַאָבָן דֵי רַבְנִים קִיְיָן כְּחָנִישְׁטָה
אַלְעָס פִּירְזָן אָהָן דֵי בָּעֵלִי בָּתִים**

יב) פָּוֹן ווּעָן דֵי מִדְיָנִית אִין אַיְרָאָפָע זענען בעַהָּר חַרְבָּה
גַּעֲוָאָרָן. אִין דֵי דָאָזִיגָעָן מִדְיָנִית ווֵי אָוֹנָה זַעַמָּעָר פָאָרְטָרִיכָן

ואנשי קודש תהיוין לי. חס חמס פֿרּוֹטִיס מַסְקוֹוי נְגִילָות וְמְלִיפּוֹת כְּרֵי חַמֵּס צְלִי
ולס לנו מיליכס צלי (עמ' מס' 5)

געוואאן האבן די רבנים נישט קיין שום כה און עס זענען פיהל
די וועלכע טויגן נישט, אלעס ווערט געטאן לוייט די מיינונג פון
בעל' בתיים געוואאלדס מענטשן אַנְעָ שום השגחה.
(שורית דברי יואיל יור"ד סי' ע"ו ד"ה ובמדינתנו)

יג) היינטיגע צייטן איז די חוץפה און פריצות אַסָּאָך מעיר ווי
אין די צייטן פון רמ"א, אדרבה די עזות פֿנִימָעָר פון דוה
געוועלטיגן איבער די מקוואות און כשרות און צוישן די
געצ'ילטע ערליךע אידן טרעפט זיך נישט ווער עס זאל מיט
שטייפֿקייט באקעמאָפּן דאס אלעס פֿאָרָן באשעפּערִיס וועגן, זיך
זענען פֿשׁוֹט נישט בכח הש"ית זאל זיך שוין מרחים זיין און איך
ויל נישט צופיהל רעדן. (שורית דברי יואיל שם)

מוסך השכל

- 1) די בעל' בתיים פירען אַן מיט כשרות און מקוואות.
- 2) די רבנים קענען זיך נישט שלאגן מיט די בעל' בתיים אַפְּלוֹ
ווער עס האנדעלט זיך אין אַזאלכע ערנטשט זאָן ווי כשרות און
מקוואות.
- 3) עס געפֿינט זיך נישט ווער עס זאל באקעמאָפּן די
שטרויכלונגגען נישט וויל אלעס איז אין אַרדענוונגנָאָר מען שפירט
זיך נישט בכח.
- 4) איר זאָגט שטענדיג פֿאָרוֹאָס שוויגן די רבנים?
פֿאָרוֹאָס רידערן זוי נישט? איז אַסְימָן אָז אלעס איזبشر. און
דעך רבוי זבי"ע מיט זיין לוייטערן פֿאָרְשְׁטָאָנְד אָז שְׂאָרְפּוֹזְגָּעָן
מח שרייט פֿאָרְקָעֶרט גָּרְנִישָׁט טויג נישט און די רבנים שרייען
ニישט וויל זוי שפֿירן זיך מאָכְטָלָאָז זייטן חורבן אייראָפּע!!!

5) די וואָס בעל בתיאווען אויף די מקוואות און הכספיים זענען
ニישט סתם בעלי בתים נאָר געוואַלדִיס מענטשן וואָס זיעער פָּחָד
ליגט אויף יעדן.

פְּרָאנָן אָזֶן עַנְטְּפָעָרָם פָּאוּווֹאָרָט

די ענטפָעָרָם ווועָרָן געגָעָן לוּיט ווי דער רבִּיזְבִּיכְּיָע פְּסָקִיט ווי
מיר ברענגען דאס פְּרִיעָר. נַעֲבָן יַעֲדָן עַנְטְּפָעָר שְׁטִיטִיט אָזֶה וואָס
וּוִיזְזִיט ווי מיר רַעֲדָן דַּעֲרָפּוֹן פְּרִיעָר אֵין ווּעָלְכָן אָזֶה.

1) פְּרָאנָן? אִיז דאס מַעֲגָלִיךְ אָז אָרְדִּילְכְּעָר אִיד זָאָל מַעֲוָרָה
זַיִן ווּעָגָן פְּלִישָׁן אָזֶן מַעַן זָאָל צָוָלָאָזָן פָּוָן הַיְמָעָל עָר זָאָל הַאָצָש
רְדִיפּוֹת?

עַנְטְּפָעָר! אָוֹדָאֵי אָזֶן בְּרַעְנְגַּט דַּעֲרָ רבִּי זַיִל פָּוָן זַיִן זַיִדְעָן
דָּעַם יַיְתָּב לְבָב זַכְּיָע אָז עָר אִיז שְׁיֻוָּר גַּעַהְעָרָגָעָט גַּעַוָּאָרָן צָוְלִיבָּ
דָּעַם. אָזֶן אָז עָר הַאָט גַּעַהְעָט אֵין שְׁטָאָט אָסָאָךְ קַעְגַּנְעָרָס כָּאָטָש
עָר אִיז גַּעַוָּעָן רְבָּן אֵין שְׁטָאָט.

2) פְּרָאנָן? אִיז דאס אוִיסְגַּעַהְאָלְטָן לוּיט יַעֲדָן אָז מַעַן שְׁעַכְּט
פָּאָר כְּשָׂרִיס אָזֶן טְרִיפָּהָס אֵין זַעֲלְבָּעָן שְׁלָאָכְּט הַוִּיז אָזְוִיְּרוּ
הַיְינָט?

עַנְטְּפָעָר! דַּעֲרָ רבִּי זַכְּיָע בְּרַעְנְגַּט פָּוָן יַיְתָּב לְבָב אָז מַעַן דָּאָרָף
מַאֲכָן אָז עַקְסְטָעָר שְׁלָאָכְּט הַוִּיז פָּאָר כְּשָׂרִיס. (אות ב')

3) פְּרָאנָן? דָּאָרָף זַיִן אָז מַשְׁגִּיחָה אֵין שְׁלָאָכְּט הַוִּיז וואָס זָאָל
גַּאֲרַנִּישָׁט טּוֹהָן נָאָר זַיִךְ אָוּמְקָוּקְן מִיט אָפְנָע אָוִינְגָּען אוּפְּסָהָלָעָם?
וואָס אִיז הַיְינָט לִיְדָעָר נִישְׁטָאָ.

ואנשי קודש תהיוין ל. הס להטס פלוטיס מסקויל גיגיות וטליפות כייל להטס כל
ולס לו לינכט טלי (טבז מספיטס)

ענטפער! אודאי מוז זיין און אויך א שטענדיגער משגיה
אויף ניקור איזוי ברעננט דער רבוי פון ייטב לב זכי"ע. (אות ב')

4) פראגע? איז גענוג כשר פאר אוונט די הידורים וויאס
אונזערע זידעס האבן געהאט בייל פלייש, און צו מעגן מיר מהמיר
זיין מעד ווי זי' וועגן הוצאה לעז?

ענטפער! נישט נאָר מען מעג נאָר עס איז אַ חוווב גמור
מוסיף צו זיין חומרות מיט הידורים און זיך נישט פֿאָרלְאָזֶן אויף
דעם וויאס בייל אונזערע זידעס איז געווען כשר איזוי שרייבט דער
(אות ב')
היליגער ייטב לב זכי"ע.

5) פראגע? קען מען אַהֲן-געמען אַ מיינונג פון אַ היינטיגען
ויאס זאגט אָז מען טאָר נישט מעד מהמיר זיין ווי אַינְדרההים
זאגענדיג דאס וויאס איז געווען כשר פאר דײַן זײַדַן איז פאר דיד
אויך כשר?

ענטפער! דער רבוי זכי"ע ברעננט פון ייטב לב פונקט
פארקערט אָז עס איז אַ חוב זיך צו דערוויטערן פון די סאָרט
וועלכע איז געמאָכט בלוייז מיט די הידורים פון די זידעס.
(אות ב')

6) פראגע? איז דאס אמת אָז דער פחד פון די קצבים ליגט
אויף די שוחטים מעד ווי די פחד פון רב אַדער השיעת?

ענטפער! איזוי שרייבט דער רבוי זכי"ע. (אות ג')

7) פראגע? איז מגליק אָז אַפְּילו בייל אונז די שענסטע אידן
זאל מען טרעפּן פעלערס איזן שחיתה אַדער בייל חלב?

ענטפער! דער רבוי זכי"ע שרייבט אין קורצן: אָז היינטיגע
צייט אַפְּילו בייל די וויאס האָרווען אין תורה מיט יר"ש ווערט אָ
מערהheit געכּאָפט מיט קלות און מכשולות. (אות ה')

8) פראגע? איז מעגליך או אויף א פלאץ ווי עס איז דא
משגיחים פון שחטן ביז פארקופן זאל דער קצב קענען
אַריינְשׁוּינְדֶּלְן טריפה און נבליה פלייש?

ענטפער! יא! און נישט נאָר ער קען עס האָט שווין סָאָן
מְאָל פְּאָסִידְט אָז זֵי האָבָן דָּאָס גַּעֲוֹאַלְט טָאָן. (אות ז')

9) פראגע? אויב איינער איז מעורר אָז דער קצב רַיקְט
אַריַין נְבִילָה וְטְרִיפָה אָז דָּעַם וּוָאָס דָּעַר רְבָה המכשיר זָאָל וּוְיסָן
דַּעֲרָפָן דָּאָרְף מְעַן חֹשֶׁש זִיְן אוּיף זִיְנָה וּוּעֲרַטָּעָר, אָדָעָר דָּאָס
קָעָן נִשְׁתָּה זִיְן?

ענטפער! אויב עס איז נישט אָז קִיְּין הַונְּדַעַרְת פָּעָרְצָעָנְטִיגָּע
השגחה פון די שחיטה ביזן פָּאָרְקוּפָּן קָעָן דָּאָס רָוְהִיג פָּאָסִירָן,
און אָפְּלִוּ בֵּי הַמִּישָׁע קְצָבִים, נָאָר אָפְּלִוּ וּוּי עס איז דָא אָ
גַּעַהְעִרְגָּעָה השגחה קָעָן עס אוּיך פָּאָסִירָן. (אות ז')

יעצט טראקט אַריַין הַיְנְטִיגָּע צִיְּיטָעָן וּוּי עס איז אַינְגָּאנְצָן
ニישט אָז באַשְׁטִימָטָע משגיח וּוָאָס זָאָל גָּאָר נִשְׁתָּה אָז נָאָר זִיְן
אָוּמְקָוּן אוּיף די אַרְכָּעָטָעָר, וּוּי גַּרְיָנָג מְעַן קָעָן גַּעַשְׁטְּרוּיכְּלָעָט
וּוּעָרָן. (אות ז')

10) פראגע? איז דָּאָס אָז אָפְּטָע זָאָק דָּעַר קְצָב זָאָל וּוּעָלָן
אַריַינְרִיקָּן נְבִילָה וְטְרִיפָה אָדָעָר זַעַלְטָעָן?

ענטפער! עס איז אָפְּטָע זָאָק. (אות ז')

11) פראגע? קָעָן דָּאָס זִיְן אָרְבָּלְעָסְלִיך אוּיך
פְּסָקְנִיעָן שָׁאַלְוָתָן חַיְבִּיכְיָה כְּרִיתָות אַיִן די צִיְּטָעָן וּוָאָס דָּאָס פְּלִיְישָׁ
פָּוּן זִיְן הַכְּשָׂר טֻוִּיג נִשְׁתָּה?

ענטפער! בעוה"ר דָּעַר רְבִּי זְכִיְּעָן האָט אָוֹנָז נִשְׁתָּה גַּעַלְעָרָנט

ואנשי קודש תהין לי. לאו למס פֿרוּטִים מְאֻקְדִּים נְכַיּוֹת וְמְרִיפּוֹת כָּרִי לְחַסְפֵּן
וְאֶסְלָה לְהַנְּכָסָה צָלִי (יב' מְאֻקְדִּים)

די הילכה אין אוזא פֿאֶל אֲבָעֶר אֵין זִינָע וּוּעֶרֶטֶעֶר זַעַהַן מִיר קְלָאָר
אָז עַס קָעָן זִין אֲגַרְיסֶעֶר רְבִי מִיט אֲבוֹטְשֶׁעֶר אָונְטֶעֶר זִין הַכְּשָׂר
אָרְן אָוִיב דִּי הַשְּׁגַחָה אֵיז נִישְׁט גַּעַהְעִירִיג (עַס שְׁטִיטִית נִישְׁט
אַינְעוּוֹיִינִיג אֲמַשְׁגִּיחַ יְרָא שְׁמִים דִּי גַּאנְצָעַ צִיִּיט פֿוֹן שְׁחִיטה בֵּין
פֿאַרְקוּיִיפּ) עַסְטַע מַעַן נְכִילָות וְטְרִיפּוֹת רְחַ"ל. (אות ז' ח')

הַיִנְטְּ בְּעֻוּהָ"ר אֵיז נִישְׁטָא אַזָּא הַשְּׁגַחָה בֵּין בַּהְמָה פְּלִישָׁ.

12) פֿרָאָגָע? אֵיז מְעַגְּלִיךְ אֲזָן עַרְלִיכֶעֶר אִיד אַנְגְּעָזָאָפֶט מִיט
תּוֹרָה אָוָן יְדָאת שְׁמִים זָאֵל מְכַשְּׁיל זִין מִיט נְכִילָות וְטְרִיפּוֹת?

עַנְטְּפָעָרִי! יָא! אָוִיב עַס אֵיז זִין פְּרָנְסָה. (אות ז' ח')

13) פֿרָאָגָע? וּוֹאָס הַאָלֶט דַעַר רְבִי זְכִיּוּעַ בֵּין אֲבוֹטְשֶׁעֶר אֲ
עַרְלִיכֶעֶר אִיד וּוֹאָס הָאָט נִישְׁט קִיְּין קְבִיעָוָתְדִיְגָעַ מְשִׁגְיִיחִים אָוָפֵן
פְּלִאָז?

עַנְטְּפָעָרִי! עַר אֵיז נְחַשְּׁד צָו גַּעֲבָן עַסְעָן נְכִילָות וְטְרִיפּוֹת מִיט
חַלְבָּ. (אות ח')

14) פֿרָאָגָע? אֵיז דָא הַיִנְטְּ אֲגַעַשְׁפֵּט וּוֹי מַעַן קָעָן
בָּאָקוּמָעָן בַּהְמָה פְּלִישָׁה מִיט גַּעַהְעִירִיג הַשְּׁגַחָה לוֹיטִין רְבִיסָה
שִׁיטָה?

עַנְטְּפָעָרִי! נִיְין! נִיְין! עַס מַזְזִין הַשְּׁגַחָה פֿוֹן שְׁחַטְיַין בֵּין
נַאֲכִין פֿאַרְקוּיִיפּ אָוָן עַס אֵיז נִישְׁטָא. (אות ז' זַעַהַן מוֹסֵר הַשְּׁכֵל פֿוֹן אָוָן ז')

15) פֿרָאָגָע? מַעַג מַעַן זָאָגַט דַעַר רְבִי אַלְיִינָס עַטְלִיכָעַ מַאָל.
נְכִילָות וְטְרִיפּוֹת?

עַנְטְּפָעָרִי! אַזְוֵי זָאָגַט דַעַר רְבִי אַלְיִינָס עַטְלִיכָעַ מַאָל.
(אות ז' ח')

(16) פראגע? אויב עס איז דא השגהה אבער ער באקומט געהאלט (Wages) פון בוטשער (קצב) וואס איז די הלכה?

ענטפער! עס איז גארנישט וווערד זיין השגהה.
(מוסדר השכל אות ז, 5)

❖❖❖

(17) פראגע? איז מעגליך או צוליך אפער דאלער זאל דער בוטשער מכשיל זיין אידן מיט נבלות וטריפות?

ענטפער! יא!!!
(אות ז)

(18) פראגע? איז דאס אמרת או ווער עס פאראדינט געלט איז נישט באגלייבט?

ענטפער! אמרת הדבר.
(אות ו, ז)

(19) פראגע? אַ יונגערמאָן ווּאַס רֹופְט זִיךְ מְדֻקְךְ בְּמִזְוֹחַ (ער לוייפט נאָךְ אַ שיינעם אַחרוֹג אַ.ד.ג.) מעג ער רוהיג זיך באנווץן מיט פראָדוֹקְטָעַן ווּעַלְכָעַ דָּאָרְפָּן אָוּן האָבָן אַ הַכְּשָׁרָה?

ענטפער! נײַן אָוּן נַאֲכָמָל נַיַּן.
(אות ט')

(20) פראגע? אין אַ פָּאָבְּרִיךְ ווֵי עס איז דא אַ שְׂטַעַנְדִּיגְגַּע מְשִׁגְיָח (וּוּאַס אַיז אַ זְׁעַלְטָעַנְהִיט) מעג מען שוין רוהיג עסען?

ענטפער! נײַן.
(אות ט')

(21) פראגע? קען מען שטעלען אַ מְשִׁגְיָח כָּאַטְשׁ ווּעַלְכָן יונגערמאָן אַ יְּרַשְׁׁ אָוּן חַלְמִיד חַכְםַ?

וואנשי קודש תהיען ל. הָס הַתְּס פְּרוֹטִים מֵסְקוֹוי נֶכְלוֹת וְטֶרֶיפּוֹת כִּי הַתְּס צָלִג
וְהָס לְזֹוּ לְיִיכְס צָלִג (בְּסִינְגְּפֶלְס)

ענטפער! ניין ער מוז זיין טיכטיג און קלוג און פֿאַרְשְׁטִין
אלע מאַשְׁינְעָרִי דורך און דורך מען זאל אַים נישט קענען
(אות ט')

22) פְּרָאָגָע? אַ פְּרָאָדָוקְט וּוֹאָס די הַכְּשָׂר אַונְהַשְּׁגָה
אייז דָּאָס בעסטע וּוֹאָס קעַן זַיְן אייז דָּאָס טַאָקָע כִּשְׁר לוֹיטָן חַשְׁק
פּוֹן אַ מְדַקְּדָק אַדְעָר נִישְׁט?

ענטפער! ניין, עַס אייז כִּשְׁר בְּדוֹחָק וּבְצַמְצּוּם. (אות י"א)

23) פְּרָאָגָע? דָּעָר וּוֹאָס איַז אַ מְדַקְּדָק מַעֲגָע עַסְעָן אַ מְאַכְּל
וּוֹאָס שְׁטִיטִית דָּעָרוֹף "כִּשְׁר לְמַהְדְּרִין מִן הַמַּהְדְּרִין" אַדְעָר נִישְׁט?

ענטפער! ניין. (אות י"א)

24) פְּרָאָגָע? זענען די רְבָנִים מְכַשְּׁירִים בְּכָה דּוֹרְכְּצּוֹפִידָן בַּי
כְּשָׂרוֹת אַלְעָס וּוֹאָס זַיְן וּוְילְעָן?

ענטפער! זינט חורבן אַיְרָאָפָע האָבָן די רְבָנִים פֿאַרְלָאָרְן דָעַם
כח. (אות י"ב)

25) פְּרָאָגָע? האָבָן די רְבָנִים אַ כָּה אַיבָּעָר די בָּעֵלי בָּתִים
הַיְּינְטִיגָּע צִיְּיט?

ענטפער! ניין! די בָּעֵלי בָּתִים זענען גַּעֲוָאַלְדִּס מַעֲנְטָשָׁן אַוְן
זַיְן האָבָן די דִּיעָה אַיבָּעָר אַלְעָס. (אות י"ב)

26) פְּרָאָגָע? בְּדָרָךְ כָּלֶל אַיְן וּוֹאָס פֿאַרְאָה הענט שְׁטִיטִית אַיְן
דָאָס כְּשָׂרוֹת אַונְהַשְּׁגָה מְקוֹאוֹת הַיְּינְטִיגָּע צִיְּיט?

ענטפער! אין די הענט פּוֹן די עַזְוָת פֿנִימְעָר פּוֹן דָוָר.
(אות י"ג)

27) פראגע? אויב עס איז דא פראבלעמען ביי כשרות און די בעלי בתים פאלגן נישט די רבנים פארוואס שווייגן די רבנים?

ענטפער! די רבנים זענען פשוט נישט בכח צו באקעמעפען.

(אות י"ג)

הערה: אויב איר ווילט זיך איבערציגן אין די ווירקליכקייט פון די ווית-זעהן-דיגע ליכטיגע אויגן פון כ"ק רבינו זכי"ע טוט א קוק וואס צרות ווערט אorisגעטילט פאר דעם אין אין איינציגין רב וואס האט זיך יא אונגערופן וועגן כשרות פון בהמה פלייש און אנטדעקט דעם אמת וועגן חלב דורכדעם קענט איר פאַרְשָׁתִיָּין וואס דער רב כי האט געמיינט איז די רבנים זענען נישט בכח.

שיירים יהודיסטיים בהיליהם זאגן

רשימת ספרדים חדשים וככבריים
נחוצים לכל בית ישראל לימי הפסח

דער ספר

אַפְּיִית הַמִּצּוֹת הַשְׁלָמָם

וואס אנטהאטלט דריי חלקייט.

אלע דיניס פון שניען די וויא בז נאכען באשען און
זהה גאנפונג, און אויר מתרים פון ד זעניגט בעזקן
מצעה. מיט עערנגליגע וככטיגע עערנילז וואס זעניג גונגע
זו מוצת פסח און אנדראען גאניגיט.

און אויך דער ספר

אַכְּלַת מִצּוֹת בִּירוּאָל

וואס אנטהאטלט זיבען חלקים.

אַרְיכְּעֵר אַצְּרֵן פון לע דנטס ווקס געגערכו און וויא
מצחת טונען סדר פסח בײַינאכט ביי סוח זיין, און אויך
אלע דיניס פון גבראטלט מזג מיט עערניליגע והאניג
פֿערְדִּילְבָּעָמְשָׁרְוִית פון זְדִיקִים וְעוֹגָן פָּסָח מִיטָּא קְלָרְן
בְּאַרְכִּיכְּסָטָן וְעַגְּנָן כְּשָׂרָתָן פון מַזְדִּיאֶגְּנָן פון זְמָה אָן
אַגְּזִיכְּרֵא. ווֹ אַזְּרֵא פְּלִילְעֵד קְנוּבָּהָם. אַרְיכְּרֵן פון אלע
קְסְטוּלְעָמָן הַלְּכָתָה פִּין פָּסָח לְזִים זְעַם מַסְקָּן דָּיוֹן תְּגִיָּה
מַהֲרָתָן שְׁבָרָן שְׁלֹטְטִיא אַזְדְּקִים דְּבָרָעָזִין אַיְשִׁין
דָּא אָז בַּאֲקוּמוּן בִּי מַכְרִי סְפָרִים אָז אויך בֵּין מַחְבָּרָה.

דער פרײַזְפָּן פְּשָׁחְדִּינְגְּן סְעַט \$9.50, דָּמי מַשְׁלֹוחָה \$1.50

RABBI S. J. GROSS

4711 - 12th Ave., Brooklyn, N.Y. 11219

ازהרה חמורה ונוראה

היוות ווילען אלע חרדיישׁ הייינשׁ בוטשׁערסּ אַרְקָוִיסּ פָּון ווַיֵּישׁ פָּון קעלבער (בליין ען וויטט) ווילען מיר מעודר זיין או היגאון הגדול ר' משה פיינשטיין שליטא האט שווין פון לאנג בעאסטר דיקעלבער צולב גאר ערונגעט פראבלעמען וואט איזידאכוי דעם:

1. זי וווערען געפיטערט מיט מאכלות אסורת.
  2. דיב לינגען האבען ערונגעט שאלות.
  3. דיב נבי מעיים האבען ערונגעט חשותה.
  4. אונגעאנגען 10% בי 15% פראצענט קומען אדריס כשר.
- עס איין א זווארעד או דיב אלע ארגאניזאציעס וואס גבעען זיך אם מיט כשרות, אסילו דיב שענסטע, האבען נאך נישט געפונען פאר וויכטיג מעורר צו זיין דעם דעת הקהל פאר דעם שראקליכען מכשול מיט וואט ערליך הייינשׁ שטיבור וווערן טעגלאיך געשטורייכט ????
- נ.ב. מיר ווילען מעורר זיין דאס הרוב היגאון מורה"ר אברהם קלינמן אבדק"ק מארגערעטען שליט"א לאוט נישט נוצען כי זיין שחיטה (מארגערעטען ער שחיטה) דיקעלבער שווין 10 יאר פון וווען ער אי געוואר געווארען פון דעם מכשול.

הבשר של "העגלים לבנים" (וויסע קעלבלעך), יש בו חששות רבות על אופן פיטומה וגידולה, וחששות רבות של טריפות הריאה, וטריפות שאר אברים הפנימיים.

לשם לב: העגלים הללו נמצין בכל הבוטשׁערסּ בארא פארק וויליאמסבורג ומאנסי ואנקלן ע"י כל.

תשובה להלכה

בעניין "עגלים לבנים" (וויסע קעלבלעך) מהгаון הגדל רבינו משה פיינשטיין שליט"א

... וכדבר העגלים שנחדרש זה לא כבר ... מפטמים אותו משקין שמנים מאוד שאין בהמות נהנית מזה, ולהיפוך הגمرا בכורות דף ל"ט, וגם נעשים חולים מזה וצרייכים למני רפאות, וככפי שאומרים שוחטים מוכחים לא נקשרו מהם אלא ט"ז עגלים ממאה, והכל שרבען טריפות הייפוך מחזקת כשרה ומשמע שהוא רק מטריפות הריאה שרואין זה השוחטים מדין בדיקת הריאה אבל אפשר דאיaca טריפות בכני מעיים שפשוט שעריך נמי לבדוק שמסחבר שיש לחוש להן מאוד. שכן מהרואי היה אסור מלעשות זה ובבעל נפש אין להן לאכול כל מעגלים כאלו אף אם יבדקו גם הבני מעיים, ובכל בדיקות הבני מעיים אין להכשיר, והבדיקה בבני מעיים אינו מנכבים וכובעת שנעשים מנכבים אלא מעיים אין להכשירן, עכ"ל.

מכון להוצאה ספרי יהודה וישראל

שע"י ישיבה וכובל בית ישע
„מכון להוראה בשחיתות ובריקות“
בנשיאות הרה"ג מוהר"ר שלום יודא גראס שליט"א
אברך"ק האלמן בעמ"ח ספרים רבים ונכבדים.

**אן אוצר אין א אידישער שטיב
אני מבקש שתשלחו לי הספרים הנרשומים:**

★ ★ ★

סך הכל

□ נפש ישע"

על מאכלות אסורות, בלה"ק ואנגלית,

\$12. .... 525 ע'

□ שווי' זבחו זבח צדק

על הל' שחיטה ובדיקה, בלה"ק, עם קרי שמחת
שלוט על הל' חופה וחטוננה, באידיש,

\$4.50 .... 96 ע'

□ מנחת יהודה

על חומר איסור הסעמילאך וחלב עכו"ם, עם
קרי מדריך לצניעות, באידיש,

\$5.00 .... 128 ע'

□ אהלי ישראל

הדרכות ליוושביanganella, עם קרי דבר משה
על הרבה מנהיגי ישראל, באידיש,

\$4.75 .... 128 ע'

□ מנוחת שלום

הדרכות נפלאות להינצל ממאכלות אסורות,
באידיש,

\$4.75 .... 128 ע'

		□ אפיקת המצות השלם
	ברך אי (גי' חלקיים), בלה"ק, 520 ע'	
\$6.00		□ אכילת מצות בישראל
	ברך אי (גי' חלקיים), כולל כל דיני ומנהגי ליל הסדר ונלווה לו כל ה' פסח בלשון צח וקצר, בלה"ק 192 ע'	
\$6.00		□ קדושת ישראל השלם
	ה' יי' יחו', עם קוני מזריך לצניעות בישראל כל ענני צניעות, מלקט משועיע עד אחרון שבחרונים, באידיש,	
\$4.95		□ אכילת התרגולים בהלכתה
	ד' חלקיים, בענין זיקת התרגולים, מגלה סודות עמוקים של חששות רציניים מאיסור גבילה וטירפה החמורה מאד שבבילה עלולים רבות נפשות הטהרות מישראל להתפתם במאכלות אסורות, עם קו' או ר' הצניעות בישראל, וכקו' צניעות ישראל בהלכתה, בלה"ק, אידיש ואנגלית,	
\$6.85		□ המשפט בישראל בהלכתה
	ביאר מקייב בענין "דין תורה" בישראל, עובדות מחרידות, זתקת שוד ושבור מדעת העשוקים הנעשים ע"י הבוררים הידועים לשמצה, גלוות פניהם של הצדעים ולפרנס החנפים, וליתן סוף למעשייהם הרעים.	
	עם קו' ממון ישראל בהלכתה בענין חומר האיסור והעונש של לקיחת ממון שלא ביושר, ועוד, בלה"ק, 64 ע'	
\$3.00		□ זקו' ישראל בהלכתה
	בענין גירוש וגידול הזקו', באידיש, 16 ע'	
\$1.00		□ עניית אמן בהלכתה
	בענין אמרת אמן ויהשייר, בלה"ק, 32 ע'	
\$1.00		□ מזריך לעניית אמן
	בענין הניל, באידיש ולה"ק, 32 ע'	
\$1.00		□ קול יעקב
	קוריאות שונות שנכרזו בענני פרצות שונות, מיסודי הדת במינו אלה, בענינים המתארחים يوم יומית, באידיש ולה"ק, 32 ע'	
\$1.00		□ מצות סת"ס השלם – דיןיו ומנהגיו, ה' חלקיים, והוא מזריך לכתיבת וקניית ס"ה תפילין ומזוזות, ועוד, באידיש, 170 ע'
\$4.75		

השבת בישראל כהלכה

מבואר כי שמירת השבת הוא יסוד קדושת ישראל, וגודל הפסם והנזק המגיעה לנפש וגוף האדם המחולק קדושת השבת ח'יו, שכר הגודול בזה ובכא המעודד לשומר שבת, עם קו' שמירת שבת כדת לקוטי דיןש השכיחים להלכה ולמעשה, בלה"ק,

ע' 112

מזות ישראל כהלכה \$3.75 .....

גילוי ידיעות מהילות מזות המפוזרים בכל קצוות הארץ וגם בארא"ב, באידיש ואנגלית,

ע' 48

ונאמר אמן – יצחק לשוער \$1.50 .....

על קדשות בית המדרש, דיןש נחוצים בעניין עניית אמן ויחסיר ועוד, באידיש,

ע' 224

ונאמר אמן – עניית אמן כהלכה \$5.95 .....

עם קו' מזות ישראל כהלכה, באידיש, לשא"ק ואנגלית,

ע' 128

גדוֹלִי יצחק מצות ציית – דיןנו ומנהגו, באידיש,

ע' 64

חלב ישראל כהלכה \$1.75 .....

ח'יג מספר נפש ישע'י על מאכלות אסורות, מבוססת להoir עני בני בני ישראל מצאות המכוב בנושא הלב שחלו עכו"ם ואין ישראל רואהו, במקומות שיש חוק המשלה לאסור באיסור חמור לבלי לערב משחו מחלב טמא לתוך הלב טהור. בירור המיצאות שמערביון הלב טמא בכל מקום. חיבור הנכך נחוץ מאד לכל בר ישראל בכלל לרבענים מנהלים ומשגיחים בפרט. בלה"ק,

ע' 128

שולחן ישראל כהלכה \$4.75 .....

כל דיני הכנסת אורחים, באידיש,

ע' 64

דמי משולח 7% מהזמנה \$ .....

סך הכל _____
 הערת המערכת. הספרים לא ישלחו בחוות רק אחרי קבלות המעות בדמי קדימה ולא בהקפה כלל.

השם _____
 הכתובת _____

העיר _____
 המדינה _____

RABBI S.Y. GROSS
4711-12th Ave.
Brooklyn, N.Y. 11219

MOSAD BRUCHA TOVA
P.O.B. 331
Brooklyn, N.Y. 11219

ב"ד המוחלט לענייני כשרות
שע"י התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה
RABBINICAL BOARD FOR KASHRUTH *
CENTRAL RABBINICAL CONGRESS OF THE U.S.A. & CANADA
85 DIVISION AVE. • BROOKLYN N.Y. 11211 • (212) 384-6765-6

סס'ג

מועד תביעה: — תיבותם תבונתו מוחלט יטבב במו הלו ואנרכטונג שליט'ה יטבב רשות יטבב דה טריאן ארכטונג	מועד אלמנת איש סכין שליט'ה ארכטונג פאלטונג יטב	מועד יטבב במו הלו ואנרכטונג שליט'ה ארכטונג הנטונג יטב
---	---	--

מְרַדָּעַת :

כאשר נתעוררתה איזה שאלת אードות שמו של "פאלט קערגעל" ושל "קאמוונאט" שמערבים
בשםו צמחים (ארטנסנינג).

הרינו להודיע בזה שחרובגים הגאניגים הצדיקים שליט'יא חבריו ביהיד המוחלט לענייני
כשרות, עומדים על המשמר ועוסקים בחקירות ודרישות לביר מזיאות ומצב הדברים
על בוריהם.

בגמר חבירוריהם יחולטו חבריו ביהיד את דבר ה' זו הלהכה.
חמייח בפקודת חבריו, יום ה' לסדר תרומה, עיריה אדר א' שנת תדרשים לפיה.

יחיון יצחוק סגן גליק

מציב

ב"י"ד המיווחד לענייני כשרות

ש"ע"י התאחדות הרבנים DARZOT HABRIT V'KANADA
CENTRAL RABBINICAL CONGRESS OF THE U.S.A. & CANADA
85 DIVISION AVE. • BROOKLYN N.Y. 11211 • (212) 384-6765-6

ת.ב.מ. 2

פודז גוריין - ארכיטקט תומאנוב

הנזר יוכבד בקר תלוי וארכיטקט שלטין

בוניה יוסקליל יאנקה טרומין
יעקב ריבוב יאנק זון, דוקטור צ'רניאן

סוחר אלכסנדר אשר בקר שלטין

ארכיטקט גולדשטיין ז'וּזָן

מ. ד. ע. ה. :

כאמור נטעורה איזה שאלה אודות שמו של "פאלם פערנעל" ושל "קאקונט" שמערבים
בשםן צמחים (ארטנסיגן).

הריני להזכיר זהה שהרבעים הארגונים הצדיקים שליטיא חברי בי"ד המיווחד לענייני
כשרות, עומדים על המשמר וווסקים בחקירות ודרישות לבור מיציאות ומצב הדברים
על בוריהם.

בגמר הבירורים יחולשו בי"ד את דבר ח' זו הלכה.

ח'ו'ו'ו' בפקודת בכיר', יום ח' לסדר תרומה. עיריה אוד א' שבט תדרים לפיה.

חייאן יצחק סגן גליק

מצחיב